

Muga

“Muga” i les seves variants “buga”, “boga” i “moga”, és un mot típic del català occidental, sobretot pirinenc, amb el significat de “molló, fita”, però més sovint també “límit, frontera entre dos termes”.

És compartit amb l'occità aranès sota la forma “mòga” i també amb l'aragonès, on trobem les formes “boga”, “buega”, “huega” i “güega”.

L'origen comú de les formes catalana, occitana i aragonesa és el basc “muga”, amb el mateix significat.

En català no n'hi ha documentació escrita fins al segle XX, tret d'unes referències mig aragoneses de Benasc del 1456. En aragonès es documenta la forma “boga” a Osca des del 1103.

En castellà és d'incorporació moderna, com a basquisme o, més versemblantment, aragonesisme.

La Muga

El mot “muga” no té res a veure amb el riu de la Garrotxa i l'Alt Empordà conegut amb el nom de “la Muga”. El nom del riu prové d'un antic “Sambuca”, citat ja en un text de l'any 844: “...*quod es situm in pago Bisildunense juxta rivo que dicunt Sambuga...*”. És a dir, el nom del riu ja és documentat gairebé dos segles abans que qualsevol aparició del terme “muga”.

L'evolució del nom del riu és del tot natural. De l'original “Sambuca” va passar a “Samuga”. Aquí es va interpretar erròniament la primera síl·laba com si fos l'article català arcaic i es va separar en “sa Muga” i després es va canviar per l'article literari “la Muga”.

No està clar si l'origen “Sambuca” prové del llatí “SAMBUCUS” (saüc, saüquer) o bé d'un mot pre-romà de significat incert.

Bibliografia

Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana, Joan Coromines, Vol. II, pàg. 30, Vol. V, pàg. 827.

El parlar de la Vall d'Aran, Joan Coromines, pàg. 575

Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico, Joan Coromines, Vol. 1, pàg. 687.

Onomasticon Cataloniae, Joan Coromines, Vol. V, pàg. 417.

Josep Estruch Traité

Badalona, 6 d'agost de 2017